

HE 37/2012 vp

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asevelvollisuus-
lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan asevelvollisuuslakia muutettavaksi niin, että varusmiespalvelusai-
kaa lyhennetään 15 vuorokaudella. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1
päivänä helmikuuta 2013.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

Varusmiespalvelusajasta säädetään asevelvollisuuslain (1438/2007) 37 §:ssä. Palvelusaika on miehistön tehtäviin koulutettavalla 180 päivää, miehistön erityistaitoa vaativiin tehtäviin koulutettavalla 270 päivää ja upseereiksi, aliupseereiksi ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutettavalla 362 päivää. Aseettoman varusmiespalvelusaika on 69 §:n mukaan 270 päivää, jollei aseetonta määrätä koulutukseen, joka edellyttää 362 päivän palvelusaikaa.

Yleisiä palveluksen aloittamispäiviä on kaksi, tammikuun ja heinäkuun alkupuolella. Näin kotiutumiset ajoittuvat pääosin heinäkuun ja tammikuun alkuun. Erityisesti joulun uudenvuodenpäivä ja loppiainen mutta myös juhannus tekevät palveluksen loppuvaiheesta rikkonaisen.

Kotiutumisesta ja palveluksen aloittamisesta aiheutuu henkilökunnalle paljon tehtäviä normaalisti viikko-ohjelmaan kuuluvien tehtävien lisäksi. Erityisesti silloin, kun kotiutuvan ja palvelukseen saapuvan erän väliin jää vain yksi viikonloppu, varuskunnille ja kouluttajille aiheutuva kuormitus on tuntuva.

2 Keskeiset ehdotukset

Varusmiesten koulutuksen järjestämiseksi tarkoituksenmukaisemmalla tavalla palvelusaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi 15 vuorokaudella. Ehdotus koskee kaikkia nykyisiä palvelusaikoja.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Palvelusajan lyhenemisestä aiheutuisi valtiolle säästöjä, joiden määräksi arvioidaan vuositasolla noin kuusi ja puoli miljoonaa euroa. Säästöt syntyisivät lähinnä päivärahoista, muonituksesta ja muusta asevelvollisten ylläpidosta.

Esityksestä asevelvolliselle aiheutuvat taloudelliset vaikutukset vaihtelisivat hänen työllisyys- ja muun tilanteensa mukaan. Asevelvollinen, jolla on työpaikka, voisi palata

palveluksen jälkeen työelämään kaksi viikkoa nykyistä aiemmin. Toisaalta ehdotus merkitsisi etujen heikkenemistä menetettyinä päivärahoina ja puolustusvoimien tarjoamana ylläpitona.

Ehdotuksen toteuttaminen mahdollistaa osaltaan puolustusvoimien menojen sopeuttamisen päätettyihin menokehyksiin.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys vaikuttaisi tasoittavasti puolustusvoimien kouluttajien työmäärään saapumiserien välillä ja mahdollistaisi kotiutuvien koulutuksen päättämiseen liittyvät toimet samoin kuin uuden saapumiserän koulutuksen suunnittelun ja aloituksen nykyistä paremmin. Työ- ja loma-ajat voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisemmin, kun kesä-heinäkuun ja joulun-tammikuun vaihteessa palveluksessa olisi vähemmän varusmiehiä kuin nykyisin.

3.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitys keventäisi miehiin kohdistuvaa lakisääteistä velvoitetta. Kevennys koskisi myös naisia, jotka suorittavat naisten vapaaehtoisen asepalveluksen.

Palvelusajan lyhetyksessä koulutusta tiivistettäisiin ja lyhenemisellä olisi vain vähäisiä vaikutuksia varusmiesten koulutustasoon ja joukkojen suorituskykyyn. Palveluksen loppujakso olisi useimmilla varusmiehillä nykyistä yhtenäisempi, kun kotiuttaminen tapahtuisi ennen vuodenvaihteen juhlakautta ja keskikesän lomakautta.

Esityksen vaikutuksesta asevelvollisille jäisi kaksi viikkoa käytettäväksi esimerkiksi työntekoon tai opiskeluun.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu puolustusministeriössä pääesikunnan tekemän ehdotuksen pohjalta.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, eduskun-

nan oikeusasiamiehen kanslialta, pääesikunnalta, Aliupseeriliitto ry:ltä, Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto ry:ltä, Maanpuolustuksen teknisten toimihenkilöiden liitto ry:ltä, Päälystöliitto ry:ltä, Upseeriliitto Ry:ltä ja Varusmiesliitto ry:ltä.

Lausunnoissa, joita saatiin kaikkiaan yhdeksältä taholta, ehdotusta pidettiin kannatet-

tavana. Säädösehdotukseen ei esitetty muutoksia. Lausunnoista tehty yhteenveto on nähtävissä puolustusministeriön Internet-sivulla.

Esityksen perusteluihin on tehty vähäisiä tarkistuksia lausuntokierroksen jälkeen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

37 §. Palvelusajan määräytyminen. Varusmiespalvelusaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi 15 päivällä.

Miehistön tehtäviin koulutettavan palvelusaika lyhenisi 180 päivästä 165 päivään, miehistön erityistaitoa vaativiin tehtäviin koulutettavan palvelusaika lyhenisi 270 päivästä 255 päivään. Upseeriksi, aliupseeriksi ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutettavan palvelusaika lyhenisi nykyisestä 362 päivästä 347 päivään.

Esitetty lyhennys mahdollistaisi palveluksen sekä henkilökunnan töiden nykyistä tarkoituksenmukaisemman järjestämisen. Lyhennyksestä ei kuitenkaan aiheutuisi sanottavaa haittaa koulutukselle.

41 §. Palvelusajan lyhentäminen. Palvelusajan lyhentämistä koskevaan säännökseen sisältyviä palvelusaikoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan 37 §:n ehdotusta.

69 §. Aseettoman palvelusaika. Aseettomana palvelevan palvelusaika ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että se olisi 255 päivää, jollei häntä määrätä koulutukseen, joka edellyttää pidempää palvelusaikaa. Ehdotus vastaa 37 §:n ehdotettuja uusia palvelusaikoja.

72 §. Siirtyminen aseellisesta aseettomaan palvelukseen. Pykälä koskee palvelusajan laskemista siirryttäessä aseellisesta palveluksesta aseettomaan palvelukseen. Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan aseettomaan pal-

velukseen siirtyminen ei lyhennä asevelvolliselle jo määrättyä 180 päivää pitempää palvelusaikaa. Viimeksi mainittu aikamäärä ehdotetaan muutettavaksi 165 päiväksi.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2013.

Lakia sovellettaisiin lain voimaan tullessa palveluksessa oleviin ja sen jälkeen palveluksensa aloittaviin. Lakia sovellettaisiin myös niihin asevelvollisiin, jotka ovat aloittaneet palveluksensa ennen lain voimaan tuloa, mutta jotka ovat esimerkiksi terveydellisistä syistä vapautettuja palveluksesta lain voimaan tullessa ja jatkavat palvelustaan myöhemmin.

Ehdotettu voimaantuloaika on tarkoituksemukainen sen vuoksi, että uusia palvelusaikoja sovellettaisiin niihin heinäkuussa 2012 palveluksensa aloittaviin, jotka on määrätty palvelemaan 270 tai 362 päivää. Sitä vastoin 180 päivää palvelevat kotiutuisivat nykyiseen tapaan tammikuun alkupäivinä samanaikaisesti vanhemman saapumiserän kanssa.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 37, 41, 69 ja 72 § seuraavasti:

37 §

Palvelusajan määräytyminen

Varusmiespalvelusaika on:

- 1) miehistön tehtäviin koulutettavalla 165 päivää;
- 2) miehistön erityistaitoa vaativiin tehtäviin koulutettavalla 255 päivää;
- 3) upseereiksi, aliupseereiksi ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutettavalla 347 päivää.

Velvollisuus suorittaa varusmiespalvelusta rauhan aikana päättyy sen vuoden lopussa, jona asevelvollinen täyttää 30 vuotta.

41 §

Palvelusajan lyhentäminen

Jos 38 §:ssä tarkoitettu koulutus on 40 §:n mukaisesti keskeytetty terveydellisen tai muun varusmiehestä riippumattoman syyn takia, hänelle määrättyä 255 tai 347 päivän palvelusaikaa lyhennetään. Jollei 2 momentista muuta johdu, palvelusaika lyhennetään 165 päiväksi, jos varusmies on palvellut alle 165 päivää, ja 255 päiväksi, jos hän on palvellut yli 165 päivää. Palvelusaikaa ei voida lyhentää ilman varusmiehen suostumusta.

Jos varusmies on palvellut yli 255 päivää tai jos hän on suorittanut 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuun johtajakoulutukseen kuuluvan ensimmäisen vaiheen, hänen palvelusajansa voidaan lyhentää vain:

- 1) erityisen painavasta henkilökohtaisesta syystä; tai
- 2) jos asianomaiselle ei voida järjestää taroituksenmukaista palvelusta eikä häntä voi-

da sijoittaa pitempää palvelusaikaa edellyttävään tehtävään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin palvelusaikaa lyhennettäessä noudatettavasta menettelystä.

69 §

Aseettoman palvelusaika

Aseettoman varusmiespalvelusaika on 255 päivää, jollei häntä määrätä koulutukseen, joka edellyttää 347 päivän palvelusaikaa.

72 §

Siirtyminen aseellisesta aseettomaan palvelukseen

Aseellisessa palveluksessa olevan asevelvollisen, joka 67 §:ssä mainituilla perusteilla hakee aseettomaan palvelukseen, on palveltava aseettomana palveluspaikassaan, kunnes hänen hakemuksensa on käsitelty ja päätös hänen palvelusmuodostaan tehty.

Aseettomaan palvelukseen määrätyn aseellisessa palveluksessa olleen jäljellä oleva varusmiespalvelusaika lasketaan siten, että jo palvellut päivät vähennetään sellaisinaan uuden palvelusmuodon mukaan määräytyvästä palvelusajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen käsittelyyn tarvittava aika luetaan asevelvolliselle palvelusajaksi siinä palveluksessa, johon hänet asian tultua käsiteltyksi määrätään.

Aseettomaan palvelukseen siirtyminen ei lyhennä asevelvolliselle jo määrättyä 165 päivää pitempää palvelusaikaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
20 . _____ lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Puolustusministeri *Stefan Wallin*

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 37, 41, 69 ja 72 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Palvelusajan määräytyminen

Palvelusajan määräytyminen

Varusmiespalvelusaika on:

- 1) miehistön tehtäviin koulutettavalla 180 päivää;
- 2) miehistön erityistaitoa vaativiin tehtäviin koulutettavalla 270 päivää;
- 3) upseereiksi, aliupseereiksi ja miehistön vaatimpiin erityistehtäviin koulutettavalla 362 päivää.

Velvollisuus suorittaa varusmiespalvelusta rauhan aikana päättyy sen vuoden lopussa, jona asevelvollinen täyttää 30 vuotta.

Varusmiespalvelusaika on:

- 1) miehistön tehtäviin koulutettavalla 165 päivää;
- 2) miehistön erityistaitoa vaativiin tehtäviin koulutettavalla 255 päivää;
- 3) upseereiksi, aliupseereiksi ja miehistön vaatimpiin erityistehtäviin koulutettavalla 347 päivää.

Velvollisuus suorittaa varusmiespalvelusta rauhan aikana päättyy sen vuoden lopussa, jona asevelvollinen täyttää 30 vuotta.

41 §

41 §

Palvelusajan lyhentäminen

Palvelusajan lyhentäminen

Jos 38 §:ssä tarkoitettu koulutus on 40 §:n mukaisesti keskeytetty terveydellisen tai muun varusmiehestä riippumattoman syyn takia, hänelle määrättyä 270 tai 362 päivän palvelusaikaa lyhennetään. Jollei 2 momentista muuta johdu, palvelusaika lyhennetään 180 päiväksi, jos varusmies on palvellut alle 180 päivää, ja 270 päiväksi, jos hän on palvellut yli 180 päivää. Palvelusaikaa ei voida lyhentää ilman varusmiehen suostumusta.

Jos varusmies on palvellut yli 270 päivää tai jos hän on suorittanut 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuun johtajakoulutukseen kuuluvan ensimmäisen vaiheen, hänen palvelusaikansa voidaan lyhentää vain:

- 1) erityisen painavasta henkilökohtaisesta syystä; tai
- 2) jos asianomaiselle ei voida järjestää taroituksenmukaista palvelusta eikä häntä voi-

Jos 38 §:ssä tarkoitettu koulutus on 40 §:n mukaisesti keskeytetty terveydellisen tai muun varusmiehestä riippumattoman syyn takia, hänelle määrättyä 255 tai 347 päivän palvelusaikaa lyhennetään. Jollei 2 momentista muuta johdu, palvelusaika lyhennetään 165 päiväksi, jos varusmies on palvellut alle 165 päivää, ja 255 päiväksi, jos hän on palvellut yli 165 päivää. Palvelusaikaa ei voida lyhentää ilman varusmiehen suostumusta.

Jos varusmies on palvellut yli 255 päivää tai jos hän on suorittanut 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuun johtajakoulutukseen kuuluvan ensimmäisen vaiheen, hänen palvelusaikansa voidaan lyhentää vain:

- 1) erityisen painavasta henkilökohtaisesta syystä; tai
- 2) jos asianomaiselle ei voida järjestää taroituksenmukaista palvelusta eikä häntä voi-

da sijoittaa pitempää palvelusaikaa edellyttävään tehtävään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin palvelusaikaa lyhennettäessä noudatettavasta menettelystä

69 §

Aseettoman palvelusaika

Aseettoman varusmiespalvelusaika on 270 päivää, jollei häntä määrätä koulutukseen, joka edellyttää 362 päivän palvelusaikaa.

72 §

Siirtyminen aseellisesta aseettomaan palvelukseen

Aseellisessa palveluksessa olevan asevelvollisen, joka 67 §:ssä mainituilla perusteilla hakee aseettomaan palvelukseen, on palveltava aseettomana palveluspaikassaan, kunnes hänen hakemuksensa on käsitelty ja päätös hänen palvelusmuodostaan tehty.

Aseettomaan palvelukseen määrätyn aseellisessa palveluksessa olleen jäljellä oleva varusmiespalvelusaika lasketaan siten, että jo palvelut päivät vähennetään sellaisenaan uuden palvelusmuodon mukaan määräytyvästä palvelusajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen käsittelyyn tarvittava aika luetaan asevelvolliselle palvelusajaksi siinä palveluksessa, johon hänet asian tultua käsitellyksi määrätään.

Aseettomaan palvelukseen siirtyminen ei lyhennä asevelvolliselle jo määrättyä 180 päivää pitempää palvelusaikaa.

da sijoittaa pitempää palvelusaikaa edellyttävään tehtävään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin palvelusaikaa lyhennettäessä noudatettavasta menettelystä.

69 §

Aseettoman palvelusaika

Aseettoman varusmiespalvelusaika on 255 päivää, jollei häntä määrätä koulutukseen, joka edellyttää 347 päivän palvelusaikaa.

72 §

Siirtyminen aseellisesta aseettomaan palvelukseen

Aseellisessa palveluksessa olevan asevelvollisen, joka 67 §:ssä mainituilla perusteilla hakee aseettomaan palvelukseen, on palveltava aseettomana palveluspaikassaan, kunnes hänen hakemuksensa on käsitelty ja päätös hänen palvelusmuodostaan tehty.

Aseettomaan palvelukseen määrätyn aseellisessa palveluksessa olleen jäljellä oleva varusmiespalvelusaika lasketaan siten, että jo palvelut päivät vähennetään sellaisinaan uuden palvelusmuodon mukaan määräytyvästä palvelusajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen käsittelyyn tarvittava aika luetaan asevelvolliselle palvelusajaksi siinä palveluksessa, johon hänet asian tultua käsitellyksi määrätään.

Aseettomaan palvelukseen siirtyminen ei lyhennä asevelvolliselle jo määrättyä 165 päivää pitempää palvelusaikaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.